

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення змін до порядків, затверджених
постановами Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 687 і
від 26 жовтня 2011 р. № 1107»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 687 і від 26 жовтня 2011 р. № 1107» (далі – проєкт акта) розроблено з метою наближення нормативно-правових актів у сфері охорони праці до законодавства ЄС, врахування вимог законодавства у сфері технічного регулювання, встановлення вимог до діяльності суб'єктів господарської діяльності, що проводять інспекційну діяльність у сфері охорони праці, унормування результатів проведення технічних оглядів машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та приведення нормативно-правових актів до вимог законодавства.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Статтею 419 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) зазначено, що беручи до уваги Главу 13 «Торгівля і сталий розвиток» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» цієї Угоди, Сторони посилюють діалог та співробітництво щодо забезпечення гідної праці, політики зайнятості, безпечних та здорових умов праці, соціального діалогу, соціального захисту, соціального залучення, гендерної рівності та недискримінації.

Статтею 424 Угоди про асоціацію передбачено, що Україна забезпечує поступове наближення до права, стандартів та практики ЄС у сфері зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей, як зазначено у Додатку XL до цієї Угоди.

Відповідно до Додатку XL Угоди про асоціацію, Україна зобов'язується поступово впродовж 3 років наблизити своє законодавство до законодавства ЄС, зокрема до Директиви Ради 89/655/ЄЕС від 30.11.1989 про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я при застосуванні працівниками знарядь праці під час роботи (друга окрема директива у значенні статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС).

Однак, було ухвалено нову Директиву Європейського Парламенту і Ради 2009/104/ЄС від 16.09.2009 про мінімальні вимоги щодо безпеки та охорони здоров'я при використанні робочого обладнання працівниками на роботі (друга окрема Директива у значенні статті 16 (1) Директиви 89/655/ЄЕС) (далі – Директива 2009/104/ЄС), яка передбачає, що будь-яке посилення на Директиву 89/655/ЄЕС вважатиметься посиленням на Директиву 2009/104/ЄС (стаття 13).

Пунктом 2 статті 5 Директиви 2009/104/ЄЕС передбачено, що з метою забезпечення збереження здоров'я та безпеки, а також своєчасного виявлення та усунення погіршення стану, яке може призвести до небезпечних ситуацій, роботодавець повинен забезпечити, щоб робоче обладнання, яке піддається впливу умов, що викликають таке погіршення, підлягало:

(а) періодичним перевіркам та, у відповідних випадках, тестуванню компетентними особами у значенні національного законодавства та/або практики;

(б) спеціальним перевіркам компетентними особами у значенні національного законодавства та/або практики щоразу, при виникненні виняткових обставини, які можуть поставити під загрозу безпеку робочого обладнання, такі як модифікаційні роботи, аварії, природні явища або тривалі періоди бездіяльності.

На сьогодні в Україні питання, передбачені пунктом 2 статті 5 Директиви 2009/104/ЄЕС, регламентуються положеннями постанови Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687 «Про затвердження Порядку проведення технічного огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки», зі змінами (далі – Постанова № 687).

У Порядку проведення технічного огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – Порядок), затвердженого Постановою № 687, передбачено, зокрема, умови здійснення діяльності експертних організацій, які проводять технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) устаткування та провадять діяльність у цій сфері як третя сторона відповідно до вимог, встановлених Мінекономіки. Натомість, такі умови для спеціалізованих організацій не встановлені, що потребує відповідного врегулювання в частині визначення їх компетентності.

Порядком встановлено процедуру проведення технічного огляду. Разом з тим, Порядок не встановлює форму та зміст оформлення результатів технічного огляду. Експертні та спеціалізовані організації оформлюють результати проведення технічного огляду, виходячи з власних оцінок тих чи інших показників.

Порядком видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1107 (далі – Порядок № 1107) визначено, що висновок експертизи складається експертною організацією за результатами проведення експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання. Експертні організації, які проводять такі експертизи, – це, зокрема, незалежні експертні організації, які мають підтверджену компетенцію для інспекційної діяльності у сфері охорони праці відповідно до законодавства. У свою чергу це передбачає проведення експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання фахівцями, які мають підтверджену компетентність.

З метою виконання пункту 10 Розділу 19 «Соціальна політика та зайнятість» Кластеру 3 «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання» Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis

ЄС) необхідно затвердити вимоги до експертних та спеціалізованих організацій, які здійснюють інспекційну діяльність у сфері охорони праці.

Крім того, проект розроблено з урахуванням рекомендацій Антимонопольного комітету України від 30.04.2026 № 6-рк Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України забезпечити доступ суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати(виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, до проведення технічного огляду, експертного обстеження (технічного діагностування) устаткування.

3. Основні положення проєкту акта

Проєкт акта передбачає:

- оновлене визначення «спеціалізованої організації»;
- встановлення вимог до оформлення результатів проведення технічних оглядів машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;
- встановлення вимог щодо діяльності експертних та спеціалізованих організацій, що проводять інспекційну діяльність у сфері охорони праці, зокрема передбачена можливість підтвердження їх компетентності та незалежності незалежною третьою стороною – національним органом України з акредитації;
- скасування необхідності проведення технічного огляду для обладнання, яке під час виконання процедур підтвердження відповідності технічним регламентам і введення в експлуатацію, вже пройшло передбачені перевірки на функціонування та випробування;
- застосування інформування про відповідність визначеним вимогам щодо компетентності здійснення інспекційної діяльності у сфері охорони праці.

4. Правові аспекти

Конституція України, Закон України «Про охорону праці», постанови Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 № 438 «Про затвердження Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС)», від 26.10.2011 № 1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки», від 26.05.2004 № 687 «Про затвердження Порядку проведення технічного огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація акта не матиме впливу на надходження та витрати державного та/або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не потребує забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики та проведенні відповідних публічних консультацій.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект акта оприлюднено на офіційному сайті Мінекономіки (www.me.gov.ua).

7. Оцінка відповідності

Проект акта не містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

У проекті акта відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ознаки дискримінації.

8. Прогноз результатів

Реалізація акта матиме позитивний вплив на інтереси держави, за рахунок актуалізації законодавства через унормування вимог до діяльності експертних організацій у сфері охорони праці.

Реалізація акта позитивно впливатиме на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання. Встановлення вимог щодо діяльності суб'єктів господарювання у сфері дослідження стану охорони праці та технічного стану обладнання підвищеної небезпеки, сприятиме зниженню корупційних ризиків.

Реалізація акта також стимулюватиме створення безпечних умов на робочих місцях, за рахунок підтримання належного стану обладнання підвищеної небезпеки, зниження аварійності, травматизму, що, у свою чергу, позитивно вплине на стан дотримання суб'єктами господарювання законодавства про охорону праці.

Реалізація акта не матиме впливу на ринок праці, розвиток адміністративно-територіальних одиниць, громадське здоров'я, екологію та навколишнє природне середовище.

Інформація щодо впливу реалізації проекту акта на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Актуалізація законодавства.

	Унормування діяльності суб'єктів господарювання у сфері охорони праці.	
Суб'єкти господарювання	Позитивний Розвиток конкурентного середовища.	Встановлення вимог щодо суб'єктів господарювання у сфері дослідження стану охорони праці та технічного стану обладнання підвищеної небезпеки.

**Міністр економіки та
довкілля України**
_____ 2026 р.

Олександр КРАВЧЕНКО